

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกับเพลงพระราชนิพนธ์

วิภาณันท์ ล่างาม^๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถทางดนตรี ทรงเป็นคีตกวีและนักดนตรีที่ชาวโลกยกย่อง ทรงเกี่ยวข้องกับการดนตรีมาตั้งแต่สมัยที่ยังทรงเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราช ในรัชกาลที่ ๘ ขณะที่ทรงศึกษาอยู่ ณ ประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ได้ทรงฝึกเครื่องดนตรีที่โปรดมากที่สุดคือ Clarinet และ Saxophone ทั้งนี้ทรงได้รับการถวายนการสอนและฝึกตามแบบฉบับการศึกษาดนตรีอย่างแท้จริง โดยทรงเรียนดนตรีทั้งในลีลาคลาสสิก และลีลาดนตรีแจ๊ส ทรงมีพระราชหฤทัย และโปรดที่จะทรงดนตรีแบบแจ๊สมากกว่า แต่ก็ยังต้องทรงฝึกดนตรี

ในลีลาดนตรีคลาสสิกด้วย พระอาจารย์ได้ถวายนการแนะนำ ให้ทรงฝึกอย่างเข้มงวดนานกว่า ๒ ปี เมื่อได้ทรงฝึกฝนดนตรีขั้นพื้นฐานพอสมควรแล้ว จึงเริ่มทรงดนตรีไปในแนวแจ๊ส โดยทรงฝึกเครื่องเป่ากับแผ่นเสียงของวงดนตรีที่มีชื่อเสียง เช่น วงดนตรีของซิดนีย์ บาร์เช่ (Sydney Bachet) ซึ่งเป็นนักเป่า Soprano Saxophone ที่มีชื่อเสียงของโลก ในฐานะนักดนตรีทรงเป็นนักดนตรี ที่มีพระปรีชาสามารถในทางบรรเลงเสียงนักดนตรีอาชีพ ในฐานะดุริยกรวิทรงพระราชนิพนธ์เพลงไว้ถึง ๔๘ เพลง ซึ่งเป็นที่นิยมของคนไทย และชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยบทเพลงพระราชนิพนธ์ที่พระองค์ทรงพระราช

^๑ บรรณารักษ์ปฏิบัติการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

นิพนธ์ทำนองเพลงตั้งแต่ยังทรงเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราช ทั้งเพลงที่ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองด้วยพระองค์เอง และเพลงที่พระราชนิพนธ์เนื้อร้องภาษาอังกฤษ ซึ่งเพลงที่ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองและเนื้อร้องภาษาอังกฤษด้วยพระองค์เอง มี ๕ เพลง ได้แก่ Echo, Still on My Mind, Old-Fashioned Melody, No Moon และ Dream Island

ในยุคแรกหลังจากที่เพลงพระราชนิพนธ์มีทำนองและเนื้อร้องสมบูรณ์แล้ว จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครูเอื้อ สุนทรสนาน นำไปบรรเลงในวงดนตรีกรมโฆษณาการหรือวงสุนทราภรณ์ ระยะเวลาหลังพระองค์ทรงมีพระราชกรณียกิจมากมาย ทำให้พระองค์ทรงไม่มีเวลาที่จะทรงพระราชนิพนธ์เพลงใหม่ ๆ ออกมา เพลงสุดท้ายที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ออกมาคือเพลง "เมνούโซ่" เป็นเพลงแนวสนุกสนาน เนื้อร้องโดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานเป็นของขวัญในวันพระราชสมภพครบ ๗๒ พรรษาแด่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๘

เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๑. แสงเทียน (Candle Light Blues)

เป็นเพลงพระราชนิพนธ์เพลงแรก เป็นงานทดลองของพระองค์ในจังหวะบลูส์ ได้พระราชทานให้นำออกบรรเลงครั้งแรก พุทธศักราช ๒๔๙๐ และในพุทธศักราช ๒๔๙๖ นางสาวสดใส วาณิชวัฒนา (รองศาสตราจารย์สดไต่ พันธุ์โกลม) ประพันธ์เนื้อ

ร้องภาษาอังกฤษ

๒. ยามเย็น (Love at Sundown) เป็น

งานทดลองของพระองค์ในจังหวะฟอกซ์ทร็อต พระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์ที่มีเนื้อร้องสมบูรณ์ให้นายเอื้อ สุนทรสนาน มอบให้นายคีติ คีตากร นักดนตรีชาวฟิลิปปินส์ นำไปแยกและเรียบเรียงเสียงประสาน

๓. เพลงสายฝน (Falling Rain) ทรง

พระราชทานให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์เนื้อร้องภาษาไทย และทรงนิพนธ์เนื้อร้องภาษาอังกฤษร่วมกับท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา เป็นเพลงจังหวะวอลท์ที่ไพเราะ มีลีลานุ่มนวลอ่อนหวานเหมาะสำหรับลีลาศ

๔. ใกล้รุ่ง (Near Dawn) ทรงพระราชทาน

ให้วงดนตรีสุนทราภรณ์ นำออกบรรเลงครั้งแรกทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกรมโฆษณาการเมื่อเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙

๕. ชะตาชีวิต (H.M. Blues) ทรงพระราช

นิพนธ์หลังจากเสด็จขึ้นครองราชย์ และเสด็จพระราชดำเนินกลับไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์อีกวาระหนึ่ง วันเสาร์ที่ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๐ ได้ตั้ง "วงกระป๋อง" เล่นดนตรีที่พระตำหนักวิลล่าวัฒนา เมืองโลซาน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์เนื้อร้องภาษาอังกฤษใส่ในทำนองเพลงที่ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นและศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร เป็นผู้ประพันธ์เนื้อร้องภาษาไทย

๖. ดวงใจกับความรัก (Never Mind the Hungry Men's Blues) ทรงพระราชทานทำนองเพลงแก่พระเจ้า วรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ให้ทรงนิพนธ์เนื้อร้องภาษาอังกฤษ และให้นักดนตรีออกบรรเลงในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ครบ ๒๐ พรรษา ในวันเสาร์ที่ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๐

๗. มาร์ชราชวัลลภ (Royal Guards March) ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น หลังจากเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ในรัชกาลที่ ๙ และทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย ในจังหวัดมหาราชและพระราชทานให้เป็นเพลงประจำกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ เพื่อใช้ในพิธีสวนสนาม

๘. อาทิตย์อัสดง (Blue Day) ทรงพระราชนิพนธ์ขณะประทับแรมบนภูเขาในเมืองดาโอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

๙. เทวาพาคู่ฝัน (Dream of Love Dream of You) บทเพลงนี้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ขณะยังทรงเป็นหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ทรงขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ Dream of Love Dream of You พร้อมด้วยเพลงพระราชนิพนธ์ Blue Day หลังพระกระยาหารค่ำในงานเลี้ยง ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงลอนดอน เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๙๒ ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะพระราชทานพระอัมรังค์หมั้นในวันนั้น

๑๐. คำหวาน (Sweet Words) ทรงพระราชนิพนธ์เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์

พุทธศักราช ๒๔๙๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์เนื้อร้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๑๑. มหาจุฬาลงกรณ์ (Maha Chulalongkorn) เป็นเพลงพระราชนิพนธ์เพลงแรกที่ใช้ทำนองเพลงแบบ Pentatonic Scale หรือ Five Tone Scale ซึ่งหมายถึง ในบทเพลงจะประกอบด้วยตัวโน้ตทั้งหมดเพียง ๕ เสียงเท่านั้น ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายเทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล นำทำนองเพลง "มหาจุฬาลงกรณ์" ซึ่งเป็นเพลงที่มีทำนองเพลงในแนวสากลมาปรับปรุงให้มีทำนองเพลงในแนวไทยเดิมเพื่อใช้สำหรับเป็นเพลงใหม่รองก่อนการบรรเลงดนตรีไทย นายเทวาประสิทธิ์ รับพระราชทานลงมาทำและบรรเลงถวายด้วยวงปี่พาทย์ถึงสองครั้งด้วยกัน หลังจากทรงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแก้ไขจนเป็นที่พอพระราชหฤทัยแล้วจึงพระราชทานเพลงนี้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๒. แก้วตาขวัญใจ (Lovelight in My Heart) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์เนื้อร้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นเพลงในจังหวัดวอลซ์

๑๓. พรปีใหม่ มีพระราชประสงค์ที่จะพระราชทานพรปีใหม่ แก่บรรดาพสกนิกรไทยด้วยเพลง จึงทรงพระราชนิพนธ์เพลง "พรปีใหม่" และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์เนื้อร้อง แล้ว

พระราชทานแก่วงดนตรี ๒ วง คือ วงดนตรีนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำออกบรรเลง และวง ดนตรีสุนทราภรณ์ นำออกบรรเลง วันอังคารที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๕

๑๔. รักคืนเรือน (Love Over Again) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์เนื้อร้องทั้ง ภาษาอังกฤษและภาษาไทย แล้วพระราชทานให้นำ ออกบรรเลงในงานของสมาคมนักเรียนเกาอังกฤษ ในพระบรมราชูปถัมภ์

๑๕. ยามค่ำ (Twilight) พระราชทานให้ นำออกบรรเลง ในงานของสมาคมนักเรียนเกา สหรัฐอเมริกา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๙๕ เป็นเพลงใน จังหวะฟอกซ์ทรีออต

๑๖. ยิ้มสู้ (Smiles) เป็นบทเพลงพระราช นิพนธ์เพื่อเป็นการปลอบขวัญและให้กำลังใจแก่คน ตาบอด แล้วพระราชทานให้นำไปบรรเลง ในงาน สมาคมช่วยคนตาบอด เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๙๕

๑๗. มาร์ชธงไชยเฉลิมพล (The Colours March) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน แก่กองทัพไทย เพื่อใช้ในการเชิญธงไชยเฉลิมพล ในพิธีการของกองทัพ

๑๘. เมื่อโสมส่อง (I Never Dream) พระราชทานให้นำไปบรรเลงในงานรื่นเริงประจำปี ของสมาคมนักเรียนเกาสหรัฐอเมริกาในพระบรม ราชูปถัมภ์ ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ท่าน

ผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา แต่งเนื้อร้อง ภาษาไทยถวาย

๑๙. ลมหนาว (Love in Spring) ได้ พระราชทานเพลงนี้ออกบรรเลงครั้งแรกในงาน ประจำปีของสมาคมนักเรียนเกาอังกฤษในพระบรม ราชูปถัมภ์ ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา แต่งเนื้อ ร้องภาษาไทยถวาย

๒๐. ศุกร์สัณณักษณ์ (Friday Night Rag) เป็นเพลงประจำวงดนตรี "สายคราม" โดยบรรเลง ทุกครั้งที่ทรงดนตรีกับวงสายคราม พระราชทาน ออกบรรเลงครั้งแรกทางสถานีวิทยุ อ.ส. ประพันธ์ เนื้อร้องโดย หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๒๑. Oh I say Oh I Say ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช ประพันธ์เนื้อร้องภาษาอังกฤษ แล้วพระราชทานให้ นำออกบรรเลงในงานของสมาคมนักเรียนเกา สหรัฐอเมริกาในพระบรมราชูปถัมภ์

๒๒. Can't You Ever See พระราชทาน ให้นำออกบรรเลงในงานรื่นเริงประจำปีของสมาคมนักเรียนเกาอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์ เพลง พระราชนิพนธ์ นี้ไม่มีเนื้อร้องภาษาไทย

๒๓. Lay Kram Goes Dixie พระราชทาน ให้แก่ วงสายคราม ซึ่งเป็นวงดนตรีแจ๊สส่วนพระองค์ ที่ทรงตั้งขึ้นหลังจากเสด็จนิวัตประเทศไทย บรรเลง ครั้งแรกทางสถานีวิทยุ

๒๔. คำแล้ว (Lullaby) พระราชนิพนธ์ เพลงนี้ขึ้นเพื่อกล่อมพระราชโอรสและพระราชธิดา

๓ พระองค์ ที่ยังทรงพระเยาว์อยู่ มีเรื่องเล่าว่า ครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอุ้มสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีไว้ในอ้อมพระกรข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งทรงอิลเคโทนเพลงพระราชนิพนธ์ Lullaby แล้วสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์น้อยก็บรรทมหลับไป

๒๕. สายลม (I Think of You) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์เนื้อร้องทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย แล้วพระราชทานให้นำออกบรรเลงครั้งแรกในงานของ สมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกา ในพระบรมราชูปถัมภ์

๒๖. ไกลกังวล (When) หรือ เกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองขณะประทับอยู่ที่วังไกลกังวล ในพุทธศักราช ๒๕๐๐ เพื่อพระราชทานให้เป็นเพลงประจำวงดนตรี "อ.ส. วันศุกร์" ใช้บรรเลงเป็นเพลงสุดท้ายก่อนเลิกเล่นดนตรี

๒๗. แสงเดือน (Magic Beams) เพลงพระราชนิพนธ์นี้มีลีลาชดช้อย อ่อนหวาน สง่างามเหมาะสำหรับประกอบการเต้นบัลเลต์ จึงได้พระราชทานให้อัญเชิญไปประกอบการแสดงบัลเลต์ในงานสมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์

๒๘. ฝัน (Somewhere Somehow) หรือ เพลินภูผิงค์ พระราชทานให้นำออกบรรเลงครั้งแรกในงานสมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกาในพระบรมราชูปถัมภ์ และพระราชทานให้บรรเลงใน

งานสมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์ ต่อมาเมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จฯ แปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระตำหนักภูผิงค์ราชนิเวศน์ ทรงประทับพระราชหฤทัยในความงามของอุทยานดอกไม้มานานาพรรณและภูมิทัศน์โดยรอบ จึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานทำนองเพลงนี้ให้ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุณาค แต่งเนื้อร้อง "เพลินภูผิงค์" ขึ้นอีกเนื้อร้องหนึ่ง

๒๙. มาร์ชราชนาวิกโยธิน (Royal Marines March) ได้โปรดเกล้าฯ ให้วงดนตรีกองทัพเรือไทยและกองเรือสหรัฐอเมริกา นำออกบรรเลงในวันที่ราชนาวิกโยธินแข่งขันฟุตบอลเชื่อมความสามัคคีกับนาวิกโยธินสหรัฐอเมริกา ณ สนามกีฬาแห่งชาติ เพื่อหารายได้สมทบทุนมูลนิธิ "มหิดล"

๓๐. ภิรมย์รัก (A Love Story) เป็นส่วนหนึ่งของเพลงพระราชนิพนธ์ชุด กิณรี หรือ Kinari Suite ประกอบการแสดงระบำบัลเลต์ชุด มโนห์รา ทรงแยกและเรียบเรียงเสียงประสานด้วยพระองค์เองทั้งชุด โปรดเกล้าฯ ให้วงดนตรีสุนทราภรณ์ บรรเลงประกอบการแสดงบัลเลต์ชุดมโนห์รา

๓๑. Nature Waltz เป็นหนึ่งในเพลงชุด Kinari Suite หรือ กิณรี เพื่อประกอบการแสดงระบำบัลเลต์ ชุด มโนห์รา ทรงแยกและเรียบเรียงเสียงประสานด้วยพระองค์เองทั้งชุด

๓๒. The Hunter เป็นหนึ่งในเพลงชุด Kinari Suite หรือ กิณรี เพื่อประกอบการแสดงระบำบัลเลต์ ชุด มโนห์รา โปรดเกล้าฯ ให้วงดุริยางค์ราชนาวิกโยธินบรรเลงประกอบการแสดงบัลเลต์ชุดมโนห์รา

๓๓. Kinari Waltz เป็นหนึ่งในเพลงชุด Kinari Suite หรือ กิณรี เพื่อประกอบการแสดง ระบำบัลเลต์ ชุด มโนห์รา

๓๔. แผ่นดินของเรา (Alexandra) ทรงพระราชนิพนธ์โอกาสที่เจ้าหญิงอเล็กซานดราแห่งเคนท์ สหราชอาณาจักร เสด็จเยือนประเทศไทย โดยในครั้งนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปรับด้วยพระองค์เองที่สนามบินดอนเมือง ระหว่างที่รอเครื่องบินลงจอดราว ๑๐ นาที พระองค์ก็ทรงตัดสินใจพระทัยที่จะแต่งเพลงต้อนรับเจ้าหญิงในการมาเยือนครั้งนี้

๓๕. พระมหามงคล ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ครูเอื้อ สุนทรสนาน เพื่อใช้เป็นเพลงประจำวงดนตรีสุนทราภรณ์ ในโอกาสที่ก่อตั้งมาครบ ๒๐ ปี

๓๖. ยุงทอง ทรงประพันธ์ทำนองและพระราชทานให้เป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยได้ใช้เพลงประจำมหาวิทยาลัยทำนองมอญดูดาว ซึ่งขุณวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) ประพันธ์เป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัย จนกระทั่งวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๖ พระองค์เสด็จมาทรงดนตรี ณ หอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และทรงบรรเลงทำนองเพลงที่จะพระราชทานให้เป็นเพลงประจำ

๓๗. ในดวงใจนิรันดร์ (Still on My Mind) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เนื้อร้องภาษาอังกฤษด้วยพระองค์เองเป็นเพลงแรก

ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ประพันธ์เนื้อร้องภาษาไทยถวาย

๓๘. เตือนใจ (Old-Fashioned Melody)

พุทธศักราช ๒๕๑๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค และหม่อมหลวงประพันธ์ สนิทวงศ์ ประพันธ์เนื้อร้องภาษาไทยถวาย

๓๙. ไร้เดือน (No Moon) หรือ ไร้จันทร์

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายอาจินต์ ปัญจพรรค์ ประพันธ์เนื้อร้องภาษาไทยถวาย ชื่อ "ไร้จันทร์" ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค และหม่อมหลวงประพันธ์ สนิทวงศ์ ประพันธ์เนื้อร้องภาษาไทยถวายชื่อ "ไร้เดือน"

๔๐. เกาะในฝัน (Dream Island)

พระราชนิพนธ์ทำนองและเนื้อร้องภาษาอังกฤษพร้อมกันใน พุทธศักราช ๒๕๐๘

๔๑. แ่วว (Echo)

ทำนองและเนื้อร้องภาษาอังกฤษพร้อมกันใน พุทธศักราช ๒๕๐๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ประพันธ์เนื้อร้องภาษาไทยถวาย เพลงนี้วางดนตรีสุนทราภรณ์ นำออกบรรเลงเป็นครั้งแรกในงานสังคีตมงคล

๔๒. เกษตรศาสตร์

เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานให้เป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๔๓. ความฝันอันสูงสุด (The Impossible Dream)

ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค ได้รับพระราชเสาวนีย์จากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ให้เขียนบทกลอนแสดงความนิยมส่งเสริมคนดีให้มีกำลังใจทำงานเพื่ออุดมคติเพื่อประเทศชาติ ออกมาเป็นกลอน ๕ บท โดยถอดความมาจากเพลง The Impossible Dream ซึ่งเป็นเพลงละครบรอดเวย์มาจากเรื่อง Man of La Mancha

๔๔. เราสู้ พระราชทานให้เป็นของขวัญปีใหม่แก่ทหาร อาสาสมัครและตำรวจชายแดน ทรงหยิบซองจดหมายใกล้พระหัตถ์มาตีบรรทัด ๕ เส้น เพื่อทรงพระราชนิพนธ์ทำนอง เสร็จแล้วพระราชทานให้ วง อ.ส. วันศุกร์ ซึ่งกำลังบรรเลงอยู่ในงานวันขึ้นปีใหม่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

๔๕. เรา-เหล่าราบ ๒๑ (We-Infantry Regiment 21) เพลงนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชเสาวนีย์ให้ร้อยตำรวจโท วัลลภ จันทร์แสงศรี แต่งเนื้อเพลงให้แก่กรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ หรือที่รู้จักในนามว่า "ทหารเสือพระราชินี" แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลงพระราชทาน

๔๖. Blues for Uthit ทรงพระราชนิพนธ์เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่นายอุทิศดี ทินกร ณ อยุธยา นักดนตรี วง อ.ส. วันศุกร์ ที่ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ และได้พระราชทานให้วงดนตรี อ.ส.วันศุกร์ นำออกบรรเลงครั้งแรกทางสถานีวิทยุ อ.ส.

๔๗. รัก บทเพลงพระราชนิพนธ์เพลงนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถกราบบังคมทูลพระกรุณาขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลงสำหรับกลอนสุภาพ ๓ บท ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชนิพนธ์ไว้เมื่อพระชนมายุ ๑๒ พรรษา

๔๘. เมนูไข่ พระราชทานเป็นของขวัญวันพระราชสมภพครบ ๗๒ พรรษา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ด้วยทรงรำลึกได้ว่า สมเด็จพระเชษฐภคินีโปรดเสวยพระกระยาหารที่ทำจากไข่ เป็นแรงบันดาลใจพระราชหฤทัย ให้ทรงพระราชนิพนธ์ กอปรกับทรงพบโคลงสี่ "เมนูไข่" ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระราชนิพนธ์ไว้เมื่อ พุทธศักราช ๒๕๑๘ พระราชทานให้พลเรือตรี หม่อมหลวงอัศนี ปราโมช นำไปแยกและเรียบเรียงเสียงประสาน เพื่อให้วง อ.ส. วันศุกร์นำออกบรรเลงและขับร้องในงานพระราชทานเลี้ยงฉลองสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทุกเพลงมักได้รับการอัญเชิญมาเล่นหรือบันทึกเสียงในรูปแบบต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งจากทำนองเพลงดั้งเดิมก็ถูกนำไปถ่ายทอดในหลากหลายลีลา เพลงร้อง เพลงบรรเลง ทั้งในลีลาเพลงแจ๊ส เพลงคลาสสิก และเพลงสมัยนิยม มีตั้งแต่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีชิ้นเดียว อย่างกีตาร์คลาสสิก หรือเปียโน ไปกระทั่งวงขนาดใหญ่ และวงออร์เคสตรา จึงเป็นข้อพิสูจน์อย่างชัดแจ้งว่า พระอัจฉริยภาพทางด้านดนตรีของพระองค์นั้นเป็นที่ประจักษ์แก่ชาวไทยและชาวโลก ♦

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. หอสมุดแห่งชาติ. **ภูบดินทร์ปิ่นสยาม**. กรุงเทพฯ : กรมฯ, ๒๕๓๙.

คีตมหาราชสดุดี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๐.

ดนตรีจากพระราชหฤทัย ศูนย์รวมใจแห่งปวงชน. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, ๒๕๓๙.

บทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช. สืบค้นจาก
<http://kanchanapisek.or.th/royal-music/index.th.html>. (๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙).

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช”. **พลอยแกมเพชร**. ๘, ๑๘๙ (๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๒) :
๖๔ - ๗๖.

เพลงพระราชนิพนธ์พร้อมประวัติ. กรุงเทพฯ : บริษัทสยามกลการ จำกัด, ๒๕๒๒.

“เพลงพระราชนิพนธ์”. **พลอยแกมเพชร**. ๘, ๑๘๙ (๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๒) : ๑๓๘ - ๑๙๐.

เพลงพระราชนิพนธ์. สืบค้นจาก <http://web.ku.ac.th/king72/2530/music.htm>. (๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙).

ภาธร ศรีกรานนท์. **เลิศล้ำคำกรอง ทำนองแห่งแผ่นดิน : รวมเนื้อร้องเพลงพระราชนิพนธ์ พร้อมเกร็ด
ประวัติ ๔๘ เพลง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (องค์การมหาชน), ๒๕๔๙.

แมนรัตน์ ศรีกรานนท์. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับเพลงพระราชนิพนธ์”. **วารสารราชบัณฑิตยสภา**.
๒๗ (ฉบับพิเศษ ธันวาคม ๒๕๔๕) : ๑๑๙ - ๑๒๒.

สุกรี เจริญสุข. **ในหลวงกับพระอัจฉริยภาพด้านดนตรีทรงเป็นนักดนตรีและเป็นดุริยางี**. สืบค้นจาก
<http://kanchanapisek.or.th/articles/music.th.html>. (๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙).

สำนักหอสมุดแห่งชาติ. **ที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิด
หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙**. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดแห่งชาติ
กรมศิลปากร, ๒๕๔๐.

สำนักหอสมุดแห่งชาติ. **สื่อบัตรนิทรรศการ พระสถิตในดวงใจนิรันดร์**. กรุงเทพฯ : สำนักฯ, ๒๕๕๐.

เอกษัตริย์อัจฉริยะ. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน,
๒๕๔๐.